

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno.

Cena listu za nečlane po štiri krome na leto; za pol leta dve kroni; za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krome na leto. Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsacega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po 20 h od enostopne petit - vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 10. decembra 1906.

C. kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina: Vabilo na naročbo **Zadruga:** Položn'ice. Podučni tečaj. Sestanek mlekarških zadrug in razstava masla. Razstava zadružnih vin. Izkaz tekočega računa. Osrednja zadružna blagajna. Obrtne pridobitne in gospodarske zadruge. Poročilo o seji zvezinega načelstva. Zadružni dom. Slovenski posojilničar. Slovenska zadruga. Denarni promet. — **Gospodarsko berilo:** Vinski semenj v Novem mestu. Črnogorska banka v Cetinjah. Ustredni banka Českých spořitelén v Prahi. Bolgarska eksportna in importna banka. Razklejena kostna moka ali Tomasova žlindra. Zmrzlo zelenjad, kako jo ohraniti. Kos leda, kako ga precej dolgo obdržati? Ledenica — po ceni. VIII. mednarodni kmetijski kongres na Dunaju 1907. Poročilo. Krmoparni aparat. Male vesti. Inserati.

Vabilo na naročbo.

Z novim letom dospe „Narodni Gospodar“ v osmo leto svojega obstanka.

Nočemo se hvaliti z dosedanjiimi vspehi, mi gledamo naprej in gremo naprej po poti, ki smo si jo zasnovali in spoznali za pravo.

„Narodni Gospodar“ je glasilo „Zadružne zveze“ — toraj je v zvezinem namenu označen naš program in ta naš program je: najti, rešiti, ojačiti in družiti vse gospodarske sile na slovanskem avstrijskem jugu in tako ustvariti veliko, nepremagljivo gospodarsko moč.

Zvesto se bomo držali tega programa in ga brez vseh ozirov zvrševali, ker smo prepričani, da je to glavni predpogoj za obstanek naroda.

„Narodni Gospodar“ hoče biti zrcalo našega narodnega gospodarstva, posebno pa jugoslovanskega zadružništva, spada torej v vsako hišo, kjer je kaj smisla za gospodarstvo in posebno za zadružništvo.

Svoje sotrudnike prosimo, da nas podpirajo tudi v bodoče; posebno pa še prosimo naše zadruge in zadrugarje, da nas zalagajo s vsakojakimi poročili o svojem zadružnem in splošno gospodarskem delovanju.

List bode izhajal kakor do zdaj, 10. in 25. vsakega meseca in bode obsegala vsaka številka vsaj 16 strani.

Cena listu je:

za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K.

Člani »Zadružne zveze« dobivajo list brezplačno.

Člani zadrug, ki so članice »Zadružne zveze« dobivajo list na leto za 3 K; tem priporočamo list še posebno radi tega, ker najdejo v njem podatke o delovanju svojih zadrug.

„Narodni Gospodar“ se naroči pri „Zadružni zvezi“ ali pa pri bližnjem poštnem uradu.

ZADRUGA.

Položnice

priložili smo tej številki za vse one naročnike, ki še naročnine niso plačali.

Prosimo lepo vse naročnike, da nam zaostalo naročnino še pred božičnimi prazniki vpošljejo.

Podučni tečaj.

Vsled sklepa zvezinega načelstva vrši se od 15. do 19. januarja 1907 podučni tečaj za činitelje zvezinih zadrug.

Določil se je ta čas, ker je posebno pripraven za kmetovalce.

Načelstvo je pa še tudi uvaževalo, da pričnejo zadruga v januarju s zaključevanjem računov.

Pri tečaju se bode podučevalo v prvi vrsti združno knjigovodstvo s posebnim ozirom na zaključevanje računov, na sestavo računskih zanjlučkov, predavalo se pa bode tudi o drugih važnih združnih predmetih n. pr. o obdačenju zadrug, o združnem pravu, o snovanju zadrug itd. itd.

Tečaj vrši se v Ljubljani.

Pozivamo vse svoje zadruga, da se tečaja vdeležijo; i. s. v prvi vrsti po onih osebah, ki vodijo posle in knjige.

Prosimo pa tudi vse zadruga, da nam prijavijo vsaj do 20. decembra t. l., koliko oseb in katere da pošljejo k podučnemu tečaju.

V prihodnji številki priobčimo natančen vspeled in vse druge podrobnosti.

Sestanek mlekarских zadrug in razstava masla.

V „Združni zvezi“ včlanjenih je že čez 40 mlekarских zadrug.

Uvaževaje važnost mlekarskega združništva, sklenilo je zvezino načelstvo, da se priredi v ponedeljek, dne 14. januarja 1907 sestanek mlekarских zadrug in s tem v zvezi razstava masla.

Na sestanku bodo strokovnjaki predavali o mlekaršem združništvu, o mlekaršem poslovanju, o živinoreji, o mlečni trgovini itd. itd.

Razstava masla pa ima namen, podati splošno sliko o napredku v izdelovanju masla, ob enem pa poduk za mlekarje.

Razstava mora biti zadrugam v spodbudo, da izdelujejo res maslo, s kojim moremo na svetovnem trgu konkurirati.

Za razstavo vpošlje vsaka zadruga $\frac{1}{2}$ kg masla i. s. v škatljici, katero dobi od nas.

Mlekarške zadruga prejmejo v kratkem tudi vprašalno polo, katero naj natančno izpolnijo ter nam jo ob enem z maslom dološljejo.

Natančni vspeled in vse podrobnosti priobčimo v prihodnji številki.

Za zdaj pa prosimo vse mlekarške zadruga, da nam do 20. decembra 1906 sporočijo, koga pošljejo k sestanku; na vsak način naj pošlje vsaka zadruga tudi svojega mlekarja.

Razstava združnih vin.

V celem okolišu naše zveze ima vinoreja za gospodarstvo velikanski pomen.

Tudi združništvo je vpoštevalo pomen vinoreje.

V naši zvezi včlanjenih je že lepo število vinorejskih zadrug.

Poslovanje vinorejskih zadrug je jako težavno; one morajo premagati mnogo velikih težkoč.

Vse imajo namen, da spravijo v denar vinski pridelek svojih članov.

Da se izpeljava tega namena pospeši, sklenilo je zvezino načelstvo, da se priredi razstava združnih vin, ki bi se naj vršila prilikom razstave masla oz. podučnega tečaja.

Obrnili smo se radi tega že na vse pri nas včlanjene zadruga, katere prosimo, da nam vsaj do 20. decembra 1906 odgovorijo.

Na podlagi teh odgovorov priobčimo v prihodnji številki natančni vspeled in vse podrobnosti.

Seveda bodemo skrbeli, da zvejo za razstavo gostilničarji in drugi vinski odjemalci.

Skrb vsake gospodinje je posvečena družinski blaginji!

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

je po Kathreinerjevem načinu svojega proizvajanja okusna, zdravju v prospeh in poceni, ima torej neprecenljive prednosti za vsako gospodinjstvo!

Poudarjajte pri nakupovanju izrečno ime Kathreiner in zahtevajte le izvirne zavoje z varstveno znamko župnik Kneipp.

Osrednja zadružna blagajna.

Priobčujemo naslednje zakon, kakor ga je predložila vlada državnici zbornici:

Z A K O N

z dne .....

o ustanovitvi osrednje zadružne blagajne za v državnem zboru zastopana kraljestva in dežele.

Sporazumno z obema zbornicama odrejam.

§ 1. Osrednja zadružna blagajna, ki se kot registrirana zadruga s omejeno zavezo ustanovi iz zadružnih zvez, je podrejena določbam zakona z dne 9. aprila 1873, d. z. št. 70, o pridobitnih in kmetijskih zadrugah, s premembami, katere določa ta zakon.

§ 2. Osrednja zadružna blagajna ima namen, pospeševati vse one zavode, ki služijo personalnemu kreditu in temeljujejo na zadružni ali splošni gospodarski podlagi (§ 3.).

Opravičena je izvrševati naslednje posle:

1. Svojim zadrugam dovoljevati posojila in druge kredite.

2. Izvršujoč to nalogo:

- a) sprejemati denar od svojih zadružnikov, kakor tudi od vsakogar, bodisi na tekoči račun, bodisi na uložne knjižice, ali blagajne liste,
- b) menice, varante, efekte in kupone eskontirati in podajati,
- c) dovoljevati posojila proti zastavi,
- d) najeti posojila in preskrbeti jamstvo; tudi posli kod b) do d), se lahko z vsakim izvršujejo,
- e) sprejemati menice,
- f) na svoj račun in na račun strank, s katerim je v zvezi, za posamezne zadruge, ki so član kake njene zadružne zveze, vrednostne papirje in tuja plačilna sredstva kupovati in prodajati,
- g) strankam, s katerimi je v poslovni zvezi, shranjevati in oskrbovati vrednostne papirje,
- h) na podlagi terjatev pri svojih zadružnih zvezah, ali na podlagi terjatev, katere ji kaka njena zadružna zveza odstopi, pod lastnim poroštvom, izdajati lastne zadolžnice do zneska teh terjatev.

Znesek izdanih zadolžnic ne sme pa presegati petkratnega zneska varnostnega zaklada, ki se naj za te zadolžnice ustvari in posebej upravlja.

Posli pod h), ki se podrobneje označijo v pravilih, smejo se izvrševati še le po preteku drugega poslovnega leta, kakor tudi, ko se v pravilih uredi in nabere varnostni zaklad.

Pod h) navedene zadolžnice so podvržene določilom zakona z dne 27. decembra 1905 dr. z. št. 213 izvzemši v § 1 od. h) tega zakona navedena določila.

§ 3. Člani centralne zadružne blagajne morejo biti:

1. Vse one, na podlagi zakona z dne 9. aprila 1873 d. z. št. 70, pridobitnih in gospodarskih zadrug, registrirane zadružne zveze, katere so podrejene re-

viziji deželnega odbora one kronovine v kateri obstoje, če pa deželni odbor revizije ne prevzame, ali se iz drugih vzrokov ne vrši, so podvrženi drugi, po zakonu dovoljeni obligatorični reviziji.

2. Razun zadružnih zvez tudi drugi denarni zavodi in kreditne institucije, katerih pravila in poslovanje kažejo zadružni ali splošno gospodarski značaj, v koliko je pristop dovoljen po posebnih predpisih izdanih od ministrov, ki imajo nalog, ta zakon izpeljati.

§ 4. Osrednja zadružna blagajna lahko zahteva, da se zadružne zveze, katere hočejo pristopiti kot članice in pri katerih deželni odbor revizije ne izvršuje, podvržejo z dovoljenjem politične oblasti one dežele, v kateri imajo svoj sedež, od osrednje zadružne blagajne določeni reviziji.

Osrednja zadružna blagajna je nadalje opravičena se prepričati o kreditni zmožnosti zvez in drugih zavodov, kakor tudi istim pripadajočih poslovanje potom vpogleda v knjige in druge zapiske; ona sme njihov poslovanje nadzorovati in jim dajati navodila.

To se ne dotika določil zakona z dne 10. junija 1903 (d. z. št. 133) o reviziji pridobitnih in gospodarskih zadrug.

Centralna zadružna blagajna ni podvržena reviziji po predpisih ravno navedenega zakona.

§ 5. Osrednja zadružna blagajna lahko zahteva, da pravila in poslovna določila včlanjenih zadružnih zvez in drugih zavodov, kakor tem pripadajočih posameznih zadrug, odgovarjajo gotovim splošnim zahtevam.

§ 6. Deleži članov osrednje zadružne blagajne se morajo celotno in v gotovini vplačati, znesek deležev, število deležev, katere si mora vsak član pridobiti, kakor tudi čas in višina jamstva članov, katero mora obsegati najmanj štirikratni znesek deležev, — naj določijo pravila osrednje zadružne blagajne.

Prenos deleža je odvisen, — če se ne gre za vstop novega člana, kar sme določati le glavni odbor (§ 7, z. 2. l. d) od dovolitve ravnateljstva (§ 8.) osrednje zadružne blagajne.

§ 7. Občni zbor zadružnikov izvoli, po podrobnejih določilih pravil, glavni odbor.

Glavni odbor more:

1. iz svojih članov odposlati dva člana v ravnateljstvo (§ 8.);

2. sklepati:

- a) o odobrenju vsakoletnega računskega zaključka, poslovnega poročila dotičnega leta, kakor porabi čistega dobička na podlagi o tem od nadzorništva (§ 9) predloženega poročila,
- b) o splošnih načelih poslovanja in o upeljavi v pravilih omenjenih poslovnih panog,

- c) o določitvi službenih predpisov za ravnateljstvo in uslužbenca osrednje združne blagajne,
- d) o sprejemu članov, v kolikor je določitev o tem po pravilih pridržana glavnemu odboru,
- e) o predlogih za premembo pravil, ki se naj stavijo občnemu zboru.

Po pravilih se more konečno sklepanje o predmetih pod *a*, pridržati občnemu zboru.

§ 8. Načelstvo osrednje združne blagajne je ravnateljstvo. Na čelu je ravnatelj, katerega na predlog finančnega ministra imenuje in odstavi cesar. Ravnatelju sta pridružena dva podravnatelja, od katerih jednega imenuje in odstavi poljedelski minister, drugega pa trgovski minister.

Dva nadaljna člana ravnateljstva izvoli glavni odbor izmed svojih članov. Če se izprazni mesto jednega od glavnega odbora izvoljenih članov, predno poteče njih poslovna doba, lahko odda glavni odbor izpraznjeno mesto po kooptaciji od strani ravnatelja, brez da bi se trebal ozirati na to, je li dotičnik član glavnega odbora — ali ne.

Ravnateljstvo zastopa osrednjo združno blagajno na zunaj.

Ravnateljstvo vodi neposredno vse poslovanje, ter prevzame za to odgovornost. Ono nastavi prokuriste po določitvi trgovskega zakona, kakor tudi druge pooblaščenca, ono imenuje in odslovi uslužbenca in posebno uradnike osrednje združne blagajne. Glede novih članov predlaga ravnateljstvo njih sprejem glavnemu odboru (§ 7. v 2. od *d.*), če je sprejem po pravilih pridržan glavnemu odboru, če ne, jih sprejema samo.

Proti odklonilnemu sklepu se lahko zahteva sklep glavnega odbora.

§ 9. V pravilih osrednje združne blagajne se mora določiti nadzorništvo, obstoječe iz šestih članov, od katerih po jednega imenuje in odstavi vsaki čas finančni, poljedelski in trgovski minister. Nadaljni člani nadzorstva se volijo po občnem zboru izmed združnikov po podrobnih določitvi pravil.

Delokrog nadzorništva je določen v zakonu z dne 9. aprila 1873 d. z. št. 70, o pridobitnih in gospodarskih zadrugah z določilom, da poroča glavnemu odboru o računskem zaključku, o poročilu in porabi čistega dobička, v kolikor ni konečni sklep o tem v pravilih pridržan občnemu zboru.

Nadzorništvo sme, če je potreba, sklicati glavni odbor.

Nadzorništvo je upravičeno, člane ravnateljstva, kateri so izvoljeni od glavnega odbora, odstaviti.

§ 10. Država uložila osrednji združni blagajni za čas njenega obstanka vsoto 6 milijonov kron, katerih se sme blagajna v potrebi poslužiti. Ta od države uloženi denar jamči, kakor drugo premoženje osrednje združne blagajne za nje dolgove.

Pri določitvi premoženjskega stanja po §§ 49 in 84 odst. 2 zakona z dne 9. aprila 1873 d. z. št. 70 vloga države ni vpoštevati.

§ 11. Za dobo petih let, računši od začetka leta, v katerem je bila registrirana osrednja združna blagajna, se je dovolila od države letna subvencija 100.000 K. Ta vsota se uporabi za pokritje vseh onih vsled oskrbe in poslovanja naraslih stroškov, katerih se ni moglo poravnati z lastnimi dohodki.

Kar pri tem od državne podpore preostane, pripada rezervnemu fondu.

§ 12. Od čistega dobička, katerega izkaže letni zaključek, je oddati:

1.) polovica rezervnemu fondu, do katerega člani nimajo nobene pravice.

Če je pa rezervni fond dosegel že znesek šest milijonov kron, tedaj mu pripada le četrtina čistega dobička, dokler ostane na tej višini.

Od ostalega dobička je nadalje oddati:

2.) Dvoodstotne obresti državne vloge;

3.) deležem članov dividenda do 2 odstotkov.

Od še ostalega denarja pa pripada:

4.) na državno vlogo, kakor deležem enakomerno nadaljno zaobrestovanje in dividenda do 2^oo. Morebitni preostanek čistega dobička se odda rezervnemu fondu.

§ 13. V slučaju, da se razdruži osrednja združna blagajna, mora pred vsem popolnoma poravnati terjatve vseh svojih upnikov, potem se mora še le ozirati na v § 10 omenjeno državno vlogo, katero povrne iz ostalega združnega premoženja.

Vplačani deleži izplačajo se še le po izplačilu državne vloge.

Ako pri razdružitvi osrednje združne blagajne preostane kaj rezervnega fonda, pridržana je razdelitev v splošne koristne svrhe zakonodajstvu.

§ 14. Pravila osrednje združne blagajne in vsako premembo istih odobri finančni minister sporazumno s poljedelskim in trgovskim ministrom.

Osrednja združna blagajna se sme upisati še le tedaj v združni register, ko nje pravila odobri država.

(Se nadaljuje)

Obrtne pridobitne in gospodarske zadruge.

Predmet, o katerem pišemo, nas sili ogledati si kmetovega sotrpina, obrtnika.

Stari pregovor pravi, da ima obrt zlato dno. — Ako pa danes pogledamo obrtnika, našli bomo, da je od zlatega dna kaj malo videti, — in da se obrtniku dandanes zelo slabo godi!

V svoji stiski je obrtnik iskal pomoči v združništvu.

V vseh kronovinah naše monarhije so se snovale obrtne zadruge, katerih je danes na Avstrijskem skupaj kakih 300.

Te se pečajo s tem, da preskrbujejo članom surovine, orodja, stroje in tudi delo ali pa vnovčujejo njih izdelke; imenujemo jih surovinske, delavske, produktivne in skladiščne zadruga.

Da te zadruga dosežejo stavljeni smoter, k temu mnogo pripomore zavod za pospeševanje obrti c. kr. trgovinskega ministerstva.

Zavod za pospeševanje obrti c. kr. trgovinskega ministerstva hoče doseči tehnično pospeševanje obrti sploh, hoče tudi vplivati na ustanovitev obrtnih pridobitnih in gospodarskih zadrug, kakor tudi na upravo združenih delavnic; tudi daje zadrugam potrebne podpore.

Kar se tiče prvih dveh točk, moramo priznati, da zavod za pospeševanje obrti mnogo in izdatno deluje, — le z ozirom na kredit pa ne more zadoščati zahtevam obrtnih zadrug, to pa radi tega, ker zato nima zadostnih denarnih sredstev.

Ker pa obrtniki najčešče nimajo sami zadostnih denarnih sredstev, da bi mogle njih zadruga uspešno delovati, so te primorane iskati kredit.

Od zavoda za pospeševanje obrti sicer lahko v ugodnem slučaju izposodijo par tisoč kron, drugi še potrebni denar pa morajo iskati drugod. Pri tem se lahko zgodi, da sploh ne dosežejo nobenega kredita — in če ga dobijo — tedaj gotovo pod najgorjimi pogoji. Če zadruga ne dobijo nobenega kredita, sploh delovati ne morejo, — če ga pa dobijo, tedaj je tako drag, da porabijo za pokritje teh stroškov ves dobiček, kateri je sicer namenjen članom. Obrtnim zadrugam manjka zveze, katera bi jim dajala kredit po primerno majhnih obrestih.

Lahko bi se vprašalo, zakaj si obrtne zadruga ne osnujejo tako zvezo?

Snovanje take obrtno-združne zveze bi bilo že samo na sebi zelo težavno, ker so obrtne zadruga na vse kronovine razdeljene, — v nobeni deželi pa jih toliko ni, da bi zamogle vzdržati lastno zvezo. Če bi si pa kljub temu obrtne zadruga osnovala zvezo, bi ta njih kreditni potrebi ne mogla zadoščati.

Vsaka zveza zamore svojim članicam le potom denarne sporavnave kredit dajati; zato je prvi predpogoj vsaki zvezi, da ima za članice zadruga, katere pri njej tudi nalagajo svoj denar. Je pa zelo neverjetno, da bi zamogla obrtna združna zveza dobiti od svojih članic zadostnih vlog.

Potreba kredita je mogoče najglavnejši vzrok, da se morajo pridružiti obrtne zadruga kaki zvezi, — vendar pa ta vzrok ni edini. Obrtne zadruga so pridobitne in gospodarske zadruga v smislu zakona od 9. aprila 1873. leta, in kot take so podvržene obli-gatorični reviziji v smislu revizijskega zakona od 10. junija l. 1903.

Zavod za pospeševanje obrti te postavne revizije ne more izvršiti, ker zakon tega ne dopušča.

Ker pa obrtne zadruga nimajo svoje zveze, katera bi smela izvršiti postavno revizijo, jih revidirajo revizorji, katere določi trgovsko sodišče.

Če so ti revizorji uradniki kake avtorizirane zveze kmetijskih zadrug, tedaj ima revizija svojo vrednost. So pa žalibog v zapisniku revizorjev pogostoma upisane kot revizorji osebe, katerim je delovanje zadrug popolnoma neznano, katere torej ne morejo izvršiti pravilne revizije.

Obrtne zadruga so pri nakupovanju, kakor tudi pri prodaji lastnih izdelkov, same sebi prepuščene; tudi zato potrebujejo zvezo.

Kakor že omenjeno, bi bilo snovanje lastne zveze za obrtne zadruga težavno, torej jim ne preostaja drugega, — kakor da se pridružijo kaki že obstoječi zvezi kmetijskih zadrug.

Sedaj pa stavimo vprašanje ali bi bilo umestno, da sprejemajo naše zveze tudi obrtne zadruga?!

„Združna zveza“ v Ljubljani je na to vprašanje že odgovorila z „da“, kajti ona ima že najrazličnejše obrtne zadruga za članice.

Kakor znano imajo vse naše zveze odvišne novce, katere morajo posojilnicam obrestovati, pri tem so pa primorane te denarje na manjše obresti naložiti. Obrtne zadruga pa uporabljajo ta denar kaj lahko in ga tudi drage volje obrestujejo po naši obrestni meri. Vendar je treba pri dovolitvi kredita, ki se ga daje obrtnim zadrugam, ravnati zelo oprezno, zato je umestno, da se pri takih zadevah vedno deluje sporazumno z zavodom za pospeševanje obrti c. kr. trgovinskega ministerstva.

Revizija pa ne provzroča prevelikih težkoč; tudi v tem slučaju se lahko deluje sporazumno z zavodom za pospeševanje obrti, — in leta odpošlje na zahtevo enega svojih uradnikov k reviziji.

Kar se tiče nakupovanja in prodaje, se ravnajo obrtne zadruga po tozadevnih zvezinih predpisih.

Omeniti moram še, da so bile in so še na kmetih razširjene domače obrti; le-te se morejo le še ohraniti, če se snujejo obrtne zadruga.

Združništvo more pomagati vsem stanovom, ki delajo.

Poročilo

o seji zvezinega načelstva, ki se je vršila dne 24. novembra 1906.

Člani načelstva: Navzoči: Predsednik dr. Jan. Ev. Krek, podpredsednik Anton Belec in Josip Šiška, ter načelstveni ravnatelj dr. Vladislav Pegan.

Zapisnikar: Uradni ravnatelj Ivan Rožman.

1.) Prečita in odobri se zapisnik o zadnji seji, ki se je vršila dne 6. novembra 1906.

2.) Podučni tečaj za poslovanje in knjigovodstvo zadrug vrši se od 15. do 19. januarja 1907.

3.) V pondeljek, dne 14. januarja 1907 vrši se sestanek mlekarških zadrug v zvezi s predavanji in razstavo masla.

4.) Ob enem priredi se razstava zadružnih vin.

5.) V prvi polovici leta 1907 priredi se enketa za obrtne pridobitne in gospodarske zadruge.

6.) Zvezinim članicam sprejmejo se sledeče zadruge:

Prosek, proseško - kontoveljska posojilnica in hranilnica.

Marija Magdalena Spodnja, konsumno društvo. Bučka, hranilnica in posojilnica.

Vodice, mlekarška zadruga.

Seničica, oljarska zadruga.

Število zvezinih zadrug: 338.

7.) Načelstvo sklenilo je že v jedni prejšnjih sej, da enkrat na mesec poročajo revizorji v načelstveni seji o izvršenih revizijah. Pismena poročila revizorjev rešujejo se sicer sproti v vsaki seji, a načelstvo hoče neposredno iz ust revizorjev zvedeti njih utise in mnenja o pojedinih zadrugah. Poročata torej revizorja Pelc in Dodič o v zadnjem času izvršenih revizijah.

8.) Poročilo načelstvenega ravnatelja o notranjih zvezinih zadevah se odobri.

9.) Poročilo uradnega ravnatelja o zadružnih zadevah se odobri.

10.) Rešijo se različne kreditne zadeve — nakar predsednik sejo zaključí.

Zadružni dom.

Nekatere naše članice še nam niso sporočile, kaj menijo o stavbi „Zadružnega doma“.

Prosimo toraj, da se vse v kratkem oglasijo, ker še le potem, ko vemo za mnenje vseh naših članic, moremo misliti na izpeljavo ideje.

Iz dosedanjih dopisov sicer že razvidimo, da se povsod priznava potreba „Zadružnega doma“, v nekaterih se nas poziva, naj ne odlašamo več.

Slovenski posojilničar.

Gosp. Ivan Lapajne, šolski vodja v pok. in posojilniški ravnatelj ter zadružni revizor razpošilja obvestilo, da se je odločil svoj „Navod o snovanju in poslovanju slovenskih posojilnic“ iz leta 1885. izdati pod naslovom „Slovenski posojilničar“.

Iz prvega natisa bo večinoma izpustil, kako se posojilnice snujejo; oblika knjige bode prav pripravna in papir trpežen.

Vsak pojav na polju slovenske zadružne književnosti nas veseli.

Vendar pa moramo pripomniti, da je vse slovensko zadružništvo skoraj že osredotočeno v zvezah,

torej bi se taka knjiga morala izdati v sporazumju s zvezami, kojega pa gosp. Lapajne vsaj pri nas ni iskal.

»Slovenska zadruga« v Krškem.

Prenehal je izhajati ta list, v kojem so skrbeli g. Lapajne in drugi razni strokovnjaki za zadružni poduk in zabavo.

Denarni promet

za mesec november 1906.

Baderna, društ. za šted. i zajm. —1500 (24.)
 Baška, seoska blag. +1400 (2.)
 Biograd, seoska blag. z. št. i. zaj. —7000 (5.)
 Blagovica, hran. in pos. +2000 (28.)
 Bled za blejski kot, hran. in pos. —3000 (9.) —3000 (23.)
 —2500 (26.)
 Bloke, hran. in pos. +2000 (7.) +2000 (14.) +2000 (21.)
 +3000 (25.)
 Boh. Bistrica, hr. in pos. +1400 (6.)
 Boljun, društ. za šted. i. zaj. +900 (10.) —700 (28.)
 Boljunec, hran. in pos. —1800 (2.) —1870 (15.)
 Borovnica, hran. in pos. —1500 (5.) +2500 (27.)
 Buzet, društ. za šted. i. zajm. —4000 (16.)
 Cerklje, hran. in pos. +8000 (5.) +1000 (12.) +3000 (20.)
 +1000 (26.)
 Cirknica, hr. in pos. —36.000 (9.) +16.000 (20.) —55.000 (29.)
 Col, hran. in pos. —3400 (2.) +1000 (16.)
 Čatež, hran. in pos. —2100 (5.) —2000 (7.)
 Češnjica, hran. in pos. +2000 (4.) —1500 (12.) —2000 (19.)
 Črničvrh, hran. in pos. +1000 (5.) —1000 (20.) +1155 (24.)
 D. M. v Polju, hran. in pos. +1000 (15.) +1300; +400
 (29.) +500 (30.)
 Dobropolje, pos. +8000 (4.) +3000 (7.) —2000 (20.)
 Dolsko, hran. in pos. —600 (8.)
 Domžale, hran. in pos. —1000 (29.)
 Draga, hran. in pos. +900 (5.) +1300 (12.) +2000 (12.)
 Dračevica na Braču, seoska blag. —116 25, —98 (8.) +800 (9.)
 +500 (12.) +1500 (17.) +800 (21.) —268 75,
 117.50, 119.63, 340 (26.)
 Dubrovnik, hrv. puč. šted. +7000 (21.)
 Frankolovo, pos. —4500 (29.)
 Gore, hran. in pos. —7600 (21.)
 Gozd, hran. in pos. +800 (18.)
 Gorje, hran. in pos. —2000 (7.) —5000 (12.) —3000 (13.)
 —3000 (23.) —1514 61 (28.)
 Gradac, seoska blag. —16.000 (26.) —6000 (30.)
 Horjul, hran. in pos. +1200 (10.) —500 (22.) +1000 (30.)
 +850 (1. 12.)
 Hrenovice, hran. in pos. +3000 (6.) —11.000 (28.)
 Idrija, hran. in pos. —1000 (7.) —4000 (29.)
 Ig, hran. in pos. +1000 (9.) +1000 (23.) +2000 (28.)
 Izlake, hran. in pos. +1000 (5.) +4000 (30.)
 Jesenice, hran. in pos. —1200 (13.) —2400 (21.)
 Kamnik, I. okr. +5000 (6.)
 Kamnik, hran. in pos. +6000 (8.) —8000 (10.) +3466 80
 (17.) +5729 27 (30.) +3000 (2. 12.)
 Kanal, okr. pos. —6000 (16.)
 Kandija, hr. in pos. —3000 (13.)
 Kaštelir, dr. za št. i. zajm. +2800 (9.) +1000 (13.) +700
 (16.)

- Knežak, hran. in pos. -2000 (6.) +2000 (16.) +5700 (18.)
 Komenda, hr. in pos. +1130 (5.) -1000 (8.)
 Kotor, hrv. bok. šted. +21.000 (30.)
 Kranjska gora, pos. +3000 (4.) +3000 (25.)
 Krka, pos. in hran. +1500 (4.) +2500 (5.)
 Kropa, žreblj. zadr. +52·80 (2.) +24 (1.) +388·88 (2.)
 +1021·80 (4.) +32·72 (5.) +51·98 (5.) +120 10
 (7.) +333; +69 (9.) +230·46, +576·60 (10.)
 +112·62, +122·40 (11.) +48·22 (12.) +76·99;
 +274·15 (13.) +34 (15.) +4500 (14.) +3 72 (13.)
 +50·13; +64 (17.) +35·90 (16.) +35 95; +408·30
 (10.) -3000, -52·70 (16.) +186·65 (18.) +57·57,
 +73 (18.) +4·41 (19.) +17·74, +364·45 (20.)
 +166·60, 18—, 59— (21.) +192 40, 6·60, 2·61,
 399·40 (23.) +542·43 (25.) +81·17 (27.) +140·72
 (28.) +411·75 (30.) -8000 (29.)
 Laško, hran. in pos. +2000 (1.) -1500 (3.) -2000 (13.)
 Leskovec, hran. in pos. +1200 (14.) +500 (20.) -800 (25.)
 Leskovica, hran. in pos. +1000 (5.) +700 (26.)
 Lindar, dr. za st. i zajm. +200 (2.) +100 (4.) +250, +100
 (25.)
 Ljubljana — Vzaj. podp. dr. -10.000 (3.) -15.000 (14.)
 -20·000, -10.000 (15.) -10.000 (16.) -20.000
 (14.)
 Ljubno, hran. in pos. +27.000 (1.)
 Loškipotok na Taboru, hr. in pos. +1500 (4.) +700 (11.)
 +6000 (18.) +1400 (25.)
 Medulin, društ. za šted. i zaj. -1000 (28.)
 Mengeš, hran. in pos. +5500 (4.) -2000 (19.) -2500 (22.)
 -2000 (24.)
 Metlika, hran. in pos. -5000 (12.)
 Mokronog, pos. +2000 (7.) +1000 (23.) +1400 (28.)
 Moravče, hr. in pos. +1400 (5.) +2400 (6.)
 Mošnje, hran. in pos. +1000 (5.) +1500 (10.)
 Nadin, kat. hrv. seoska blag. +230 (2.) +70 (12.) +160 (20.)
 +180 (26.)
 Naklo, hran. in pos. +500 (30.)
 Nerezine, dr. za šted. i zajm. +3000 (2.) +1700 (18.)
 Pag, pučka, št. zaj. blag. +700 (23.) +600 (24.) +1000
 (26.) +500 (28.) -15.083·33 (28.) -9824·32 (28.)
 -14.270 (28.)
 Pazin, podr. istr. pos. +19.900 (21.) +7800 (23.) +19.900
 (23.) -4000 (22.)
 Planina, hr. i pos. -1200 (6.) +1000 (25.) +8200 (27.)
 Podbaje, hrv. pučka blag. -4000 (2.)
 Polhov Gradec, hran. in pos. +700 (2.) -1200 (12.)
 Poljane, hran. in pos. -5000 (2.)
 Pomjan, hran. in pos. -1400 (9.) -6700 (9.) -900 (13.)
 -800 (20.) -550 (23.) -625 (27.)
 Preddvor, hran. in pos. -210 (5.) +550 (5.) -130 (23.)
 Preska, hran. in pos. -180 (13.) -3730 (21.) +569 (30.)
 Proložac, hrv. pučka blag. -5000 (5.) -10.000 (20.)
 Punat, s. bl. za šted. i zajm. +1250 (4.) +2000 (9.) +460
 (26.)
 Radeče, okr. pos., -3000 (14.) +3000 (13.)
 Rab, društvo za štednju i zajm. -1 (3.) +1300 (4.) +2300
 (29.)
 Rečica, hran. in pos. +2000 (7.) -6000 (9.)
 Ribnica, hran. in pos. -4000 (16.)
 Roč, dr. za šted. i zajm. -2000 (20.)
 Ročice, s. blag. z št. i. zaj. -1000 (16.)
 Rob, hran. in pos. -4000 (2.) -4000 (16.)
 Rogoznica, seoska bl. +1200 (17.)
 Rova, hran. in pos. +1000 (9.) +1000 (16.) +800 (23.)
 Rovte, hran. in pos. +2000 (16.) -5000 (23.)
 Selca na Braču, seoska blag. +147·40 (6.) +4000 (8.)
 Selca pri Škofji Loki, hran. in pos. -1500 (6.) +3000 (5.)
 Senožeče, hran. in pos. +500 (21.)
 Sevnica, hran. in pos. +4000 (1.)
 Slovenji Gradec, hran. in pos. +600 (1.) +6000 (10.)
 Smlednik, hran. in pos. +2000 (7.) +2280 (15.)
 Srednjava, hran. in pos. +2000 (5.) +2000 (7.) -2000
 (13.)
 Staraloka, hr. in pos. -3500 (13.) -4000 (26.)
 Stari grad, društ. za šted. zajm. +3000 (3.) +4000 (5.)
 +5000 (17.)
 Staritrg pri Ložu, km. hr. in pos. +5000 (9.) +500 (27.)
 Struge, hr. i. pos. +1000 (5.) -1000 (13.)
 Sv. Ema, hran. in pos. -1000 (9.) -600 (16.) -1600 (29.)
 Sv. Ivan, hran. in pos. -2000 (2.) -1500 (9.) -1000 (14.)
 -3000 (20.)
 Sv. Jakob ob Savi, hran. in pos. -4100 (12.) +2700
 (1. 2.)
 Sv. Križ pri Kostanjevici, hran. in pos. -4000 (2.) -4000
 (8.)
 Sv. Križ pri Litiji, hran. in pos. +1500 (9.) +700 (11.)
 +2000 (1. 12.)
 Sv. Kunigunda, hran. in pos. +5000 (2.) -1000 (10.) -400
 (21.) -2000 (28.)
 Sv. Jurij ob juž. žel., hran. in pos. +1000 +1000 (2.)
 -1500 (6.) -2000 (16.)
 -2500 (23.)
 Sv. Jurij pod Kumom, hr. in p. -1900 (5.)
 Sv. Jurij pri Kranju, hran. in pos. -3000 (3.) +800 (17.)
 -1000 (21.)
 Sv. Lenart, pos. +10.000 (5.)
 Šebrelje, šted. in pos. +2500 (1.) -700 (7.) +1200 (25.)
 -1390·33 (26.)
 Škocijan, hran. in pos. -3000 (10.) +2000 (27.)
 Škofjaloka. lj. hr. in pos., +2000 (2.) +2000 (2.) +1000 (2.)
 -1000 (2.) -1000 (7.) +2000 (30.)
 Šmarije, hran. in pos. -2500 (14.) -9500 (24.)
 Šmartno pod Šmarno goro, hran. in pos. +210 (11.)
 Šmartno pri Kranju, hran. in pos. +1200 (11.)
 Šmartno pri Litiji, hran. in pos. -7500 (16.) +6300 (25.)
 Šturije, hran. in pos. +2000 (26.)
 Štokovci, društ. za šted. i zajm. -4000 (8.)
 Št. Ilj pod Turjakom, hran. in pos. -6000 (20.)
 Št. Lambert, hr. in pos. +111 (1.) -388 (8.) -315 (14.)
 -1200 (20.) +228 (28.)
 Št. Janž, hran. in pos. +1500 (6.) +1850 (12.) +550 (25.)
 Št. Peter, hran. in pos. +2500 (5.) -2000 (12.) +7000 (25.)
 Št. Rupert, hr. in pos. -1000 (6.) -1000 (16.) -2000 (19.)
 Št. Vid nad Ljubljano, hran. in pos. +5014·63 (4.) -1000 (7.)
 -3000 (12.) +5761·24 (20.) -1500 (21.) -5200
 (30.)
 Št. Vid pri Zatičini, hran. in pos. -4000 (4.) +1700 (24.)
 +2000 (30.) +3500 (2. 12.)
 Tomaj, hran. in pos. -1500 (2.) -1000 (8.) -1000 (23.)
 Tomišelj, hran. in pos. +3500 (30.)
 Trebelno, hran. in pos. -1000 (6.) -497·83 (12.) -1000
 (30.)
 Trnovo, hran. in pos. +3000 (4.) -6000 (6.) +2000 (6.)
 +20 (20.) -4000 (27.)
 Tržič, hran. in pos. +1500 (3.) +1000 (10.) +2000 (30.)
 Tržišče, hran. in pos. +1300 (25.)
 Tunice, hran. in pos. +1000 (12.) -400 (21.)

Vabriga, dr. za št. i. zaj. —1200 (8.)
 Velike Lašče, hr. in pos. +1500 (3.) +1000 (4.) +1200 (7.)
 —1500 (11.) +1000 (12.)
 Vipava, hr. in pos. —4000 (28.)
 Višnja gora, hr. in pos. —1500 (6.) —400 (9.) —400 (16.)
 —1200 (12.) +1500 (26.)
 Vodice, blag. z. št. i. zaj. —14.000 (23.)
 Vojsko, hran. in pos. +1000 (13.)
 Vodice, hran. in pos. +900 (4.) +300 (5.) +500 (12.)
 +300 (18.)
 Vrbnik, dr. za št. i. zajm. +3500 (2.) +1000 (11.) +1000,
 +500 (16.) +1400 (30.)

Vrhnika, hran. in pos. +6000 (2.) +3000 (5.)
 Vrlika, seoska blag. —3000 (3.) —3000 (30.)
 Zagradec, hran. in pos. +1000 (21.) +1000 (27.)
 Zagorje ob Savi, ljud. hr. in pos. +700 (2.) —5800 (20.)
 Zatičina, pos. +1500 (6.) +1500 (1. 12.)
 Zg. Besnica, hr. in pos. +700 (5.) —600 (20.)
 Zg. Tuhinj, hran. in pos. +1500 (4.) —2000 (9.)
 Zrenj, dr. za št. i. zaj. —8400 (10.)
 Žiri, hran. in pos. +2000 (20.)
 Žužemberk, hran. in pos. +3000 (5.) +1000 (9.) —2000
 (13.)

GOSPODARSKO BERILO.

Vinski semenj v Novem mestu.

Kmetijska podružnica novomeška v zvezi z županstvom je priredila i letos vinski semenj v Novem mestu in sicer dne 8. novembra v prostorih gostilne gospe Tučkove.

Kakor se je ta nova vpeljava lani prav dobro obnesla, tako se je vinski semenj, kot neobhodno potreben, tudi letos izkazal. Vinogradniki s svojimi vinskimi poskušnjami so prišli iz vse Dolenjske in tudi iz Spodnje Štajerske; kupci (vinotržci, krčmarji, zasebniki) bili so pa iz vseh krajev Kranjske.

Dasi je bil tak vinski semenj še le pred par dnevi (3. novembra) v Krškem, kjer se je prodalo nad 2000 hl vinskega pridelka, vendar se je i tu razvilo splošno pokuševanje, povpraševanje po cenah in dogovori o sklepih kupčij in da ni hud naliv okoli poldne napravil mučno razpršenje po vseh novomeških gostilnah, dosegel bi se bil večji uspeh. Po splošni sodbi in poizvedbah se je prodalo okoli 1000 hl vina.

Vendar ne samo to, lep uspeh je, ki nam narekava, da o tem nekoliko obširneje v tem gospodarskem časopisu spregovorimo, ampak gospodarski pomen, ki naj ga zavzema ta vinski semenj za Dolenjsko v bodočnosti. —

Znano je, da sta država in dežela naložili kot brezobrestno posojilo v namen, samo da se dolenjsko vinogradstvo preuredi in povzdigne, okrog enega milijona kron; kje je še le glavnic, ki so jo posamezni premožni zasebniki in slednjič ves kmetijski stan, ki se z novim vinogradništvom peča, uložili v to gospodarsko panogo? Ta kapital naj se ne le navadno obrestuje, ampak naj dá nekoliko višje dohodke, ker se mora vsakoletni vinski pridelok smatrati kot zelo riskiranim gospodarskim pridelkom. Koliko sovražnikov ima vinska trta in kolikim neugodnim vremenskim vplivom je podvržena ta panoga!

Ako tedaj v jeseni vinogradnik srečno spravi svoj vinski pridelok v hram, ima sto in več stroškov, ki naj jih poplača s tem pridelkom. Odtod izvira

njegova želja, da bi kmalu prodal svoje vino. Skušnja ga nadalje uči, da se cena vinom navadno pozneje ne dvigne, raji pade; zopet ga pa skušnja uči, da mu vinski pridelok v domačem hramu le prerad gineva, pije ga rad sam, pridružijo se prijatelji in prilike, ki storé, da je vedno manj pridelka doma. Vsi ti in drugi vplivi storé, da bi naši vinogradniki kmalu radi svoj vinski pridelok spravili v denar. Nasprotno si pa želi vsak umen krčmar, vinotržec i. t. d. svoje kleti kmalu z novim vinom napolniti, da mu uspešneje cvete kupčija ozir. obrt.

Naj si tedaj stvar ogledamo iz katere koli strani, sprevidimo, da je prireditev takih vinskih semnov pri nas na Dolenjskem postala prav neizogibno potrebna vpeljava.

Za povzdigo našega vinarstva ima pa še posebno ta-le pomen:

- 1.) Da se na vinskem semnju pokaže vsakoleten napredek ali nazadovanje v dobroti vinskih pridelkov;
- 2.) da se ustanovi nekako splošno vinsko ceno za eno vinsko dobo;
- 3.) da se privabi sedanje vinogradnike in vinske kupce skupaj, da se osebno spoznajo, da začno medsebojno kupčevati;
- 4.) da se z domačim vinskim pridelkom konkurira tujim vinom;
- 5.) da se iz teh vinskih semnov razvije živahna in trajna vinska kupčija;
- 6.) da se napoti vinogradnike k medsebojni konkurenci, da pridelujejo leto za letom kvalitetno boljša vina, da se zlasti poprimejo umnega kletarstva in
- 7.) da se posameznikom omogoči in dá priliko, da zamorejo svoj vinski pridelok ne predrago ceniti in ne preceno prodati, ter da pridejo novinci v dotiko z vinskimi odjemalci.

Razlogov dovolj, da tem prireditvam vinskih semnov posvečajo i merodajni činitelji največjo pozornost, da jih intelektualno in gmotno podpirajo. V ta namen, da se tedaj ne le vsa vinorodna Dolenjska

zavé važnosti te novodobne vpeljave, ampak da se ista v našem gospodarskem interesu najbolje gmotno podpira, veljajo te besede. Zato pa vsa hvala nesebično delujoči novomeški kmetijski podružnici, ki je s takim ugodnim uspehom izvršila uže v drugič ta vinski semenj, želeč jej, da bi mogla i prihodnje leto isto krepko, če ne že bolje, zopet stopiti pred naše vinogradnike in vinske odjemalce, vabeč jih zopet na tretji vinski semenj.

Črnogorska banka v Cetinjah.

Črnogorsko notranje ministerstvo je pred dobrim mesecem potrdilo pravila prvega denarnega zavoda črnogorskega — črnogorske banke.

V pripravljalnem odboru so: Vuko Vuletić, Risto Popović, dr. Dušan Matanović, Niko Vitorović in Savo Vuletić.

Črnogorska banka ni državni zavod, temveč je privatno delniško podjetje. Vlada ima edino pravo nadzorovanja. Zanimivo je, da je banka ustanovljena kot delniško društvo, čeprav Črnagora še nima zakona o tej vrsti podjetij. Pravila so se potrdila na podlagi občnih zakonskih predpisov, toda z izrečnim pridržkom ministerstva, da se pravila smatrajo provizorična, dokler ne stopi v veljavo zakon o delniških družbah.

Temelna glavnica znaša 500.000 kron, ki se bo izdala v treh emisijah. Prva v začetku poslovanja, ostali po potrebi. Delničarji morejo izvrševati svoje pravo edinole osebno, delničarji morejo postati tudi tujzemci, toda le s privoljenjem ministerstva.

Čisti poslovni dobiček se naslednje razdeli: 10% rezervnemu zakladu, 3¹/₂% članom upravnega sveta, 1% nadzornikom, 2¹/₂% ravnatelju in uradništvu, vpoštevajoč le definitivno nastavljeno osobje z najmanjšo plačo 1200 kron, ostalo se razdeli med delničarje. Da je tudi uradništvo deležno čistega dobička, je pač zdrava in popolnoma demokratična vredba.

Da se poslovanje banke takoj praktično in zdravo uredi, je prevzel provizorično vodstvo pripravljalnih poslov — ravnatelj Srbske narodne banke v Belemgradu, Bošković.

Toda zanimivi so predpisi glede menic — ki so tudi za nas važni, ker ne veljajo le za menice banke, nego tudi za tuje, katere ima banka v posesti.

Dolžnik mora točno ob določenem času plačati menico ali jo pa zamenjati z novo, o čemur pa še upravni svet odloči. Pri tem mora pa naprej plačati obresti, provizijo, stroške, kakor tudi del glavnice in sicer najmanj 10%. Prošnjo za prolongiranje se mora podati 40 dni pred dospelkom, in v dobi 10 dni mora upravni svet odločiti. Če dolžnik pri dospelku ne plača menice, tedaj mora banka v 48 urah po

dospelku menico pri sodišču protestirati. V tem slučaju je sodišče zavezano, da v času 48 ur od prejema protesta ozir. prošnje za postopanje izvrši sekvestracijo na vsem pregibnem in nepregibnem imetku dolžnika, kakor tudi poroka in da v teku 5 dni izroči banki izpis sekvestiranega imetka.

Nato mora sodišče v teku 45 dni, ko dobi nalog za prodajo, izvršiti razprodajo označenega imetka, ako isto sestoji iz nepregibljivih stvari — če pa sestoji iz pregibljivih, pa v 15 dneh. V prvi vrsti se vzame imetek dolžnika, in šele potem imetek poroka. Ako se pri prvi licitaciji ne oglasi noben kupec, tedaj razpiše sodišče v 30 dneh drugo, h kateri pošlje banka svojega polnomočnika. Blago, katerega banka na ta način dobi, se mora kakor hitro mogoče prodati.

Protestovati se more vsak dan, razven nedelje in praznika, takrat se namreč ne uraduje.

Ustredni banka českých spořitelén v Pragi

hoče ustanoviti v najkrajšem času filijalki v Trstu in v Lvovu. Subskribovanje delnic IV. emisije lepo napreduje. Rok za subskribovanje novo emitiranih delnic poteče s koncem leta. Ta banka je v zadnjem času sklenila tudi baje s kranjskim deželnim odborom večje posojilo.

Bolgarska eksportna in importna banka.

V Sofiji se je ustanovila „Export-Import Banka“, delniška družba z glavnico enega in pol milijona frankov. Baviti se hoče z uvozom tujzemskih in z izvozom bolgarskih produktov.

Razklejena kostna moka ali Tomasova žlindra?

Kmetijsko-kemijsko preskušališče v Ljubljani je objavilo skoraj po vseh kranjskih listih spis, čigar namera je priporočati porabo razklejene kostne moke kot gnojilo namesto Tomasove žlindre.

Jedro tega spisa sloni na trditvi, da je učinek razklejene kostne moke kot gnojilo enak učinku Tomasove žlindre ali pa ga še prekaša in da kmetovalci, ki gnojijo s Tomasovo žlindro namesto s kostno moko, zapravljajo. Spis trdi: „Ker kmetovalci vsako leto na ta način trpe škodo za več tisoč kron, smatra kmetijsko-kemijsko preskušališče za dolžnost, da jih na to opozarja.“

V napominanem spisu se računa s cenami, ki jih c. kr. kmetijska družba kranjska redno objavlja v „Kmetovalcu“. Naša družba je porabo žlindre pri nas vpeljala, jo priporoča in tudi skoraj vso, kar se je v deželi porabi, proda (v tem letu n. pr. do konca novembra že 150 vagonov). Kdor pozna razmere, temu je očitno, da je spis imenovanega preskušališča odločno naperjen proti kmetijski družbi in se torej njej očitno, da navaja kmetovalce k nerazumnemu postopanju. Dasi mi je jako neljubo in se mi gabi zadevo razpravljati, ki me bo svoječasno morda silila kaj več, in sicer brezobzirno povedati, sem vendar po svojem poklicu in z mesta, ki ga zavzemam, dolžan odgovoriti na dotični spis, a za sedaj le v toliko, v kolikor je potrebno dati kmetovalcem pojasnila, da se svare pred neutemeljenimi in begajočimi trditvami. Toliko v pojasnilo naslednjih strokovnih izvajanj! Glede izvajanj, ki sledijo iz računa v spisu, se mi ne zdi vredno spuščati v podrobnosti, ker so posamezne postavke v marsičem napačne in istotako tudi podlaga računu. Nekaj pa vendar ne smem zamolčati, in sicer okoliščine, da so tvornice za kostno moko, ki namenoma svoj izdelek za izredno ceno ponujajo,

kakršnih cen trajno ne bodo mogle in tudi ne hotele vzdržati. S takimi izjemnimi cenami ni dopustno računati v resnih strokovnih spisih, in če se že zgodi, tedaj je to na primeren način označiti, da se varuje strokovni ugled in se pokaže nepristranska resnost.

Tudi do naše družbe so se obrnili zastopniki tvornic za razklejeno kostno moko, ki so izrekli voljo izpodriniti Tomasovo žlindro z nizkimi cenami kostne moke: oni so družbi obljubovali velike ugodnosti in meni osebno denarno korist. Samoobsebi umevno me niso premotili, in ohranil sem si čisti roki ter mirno strokovno vest! Celó takrat, ko so vsi glavni kmetijski zastopi v Avstriji bojkotirali tvornice za Tomasovo žlindro zbog njih neupravičenega podraževanja, nismo mogli namesto Tomasove žlindre priporočati kostne moke, dasi bi nam bilo to zlasti na Kranjskem najpripravneje.

Trdi se, da si vsak stan po svoje prikroji nazore o poštenosti. Nekaj enakega se včasih sme trditi glede strokovnih nazorov tvorničarjev kostne moke. Iz kupčijskega stališča je to seveda umevno, vendar se misleči kmetovalci ne smejo pustiti varati, in dolžnost poklicanih krogov je, širše kmetijsko občinstvo poučiti, ne pa ga begati.

Fosforova kislina kot hranilo rastlinam je v zemlji drugačnim zakonom podvržena, kakor marsiktero drugo hranilo; ona se z deževnico ali z drugo vlago ne širi enakomerno po vseh plasteh zemlje ter ne gre naproti rastlinskim koreninam. Korenine jo morajo marveč same poiskati ter jo morajo šele s svojim kislim sokom in s pomočjo zemeljskih baterij raztopiti. Učinek fosforove kisline v zemlji je zavisen od njene raztopnosti in poleg tega tudi od množine, ki se v zemlji že nahaja.

Raztopnost fosforove kisline v kakem fosforuatom gnojilu je torej merilo za njega vrednost in ceno

Nedvomno je fosforova kislina v kostni moki zelo težko raztopna, zato imajo praktični kmetovalci rajši druga fosfatna gnojila, četudi imajo dražje temeljne cene; to pa ni le posledica praktičnih izkušenj, temveč tudi znanostnih preiskav od priznanih veljakov na polju kmetijske kemije. So okoliščine, ki olajšujejo uživanje težko raztopne fosforove kisline (temeljito obdelovanje, gnojenje in zračenje zemlje), vendar te okoliščine zame ne hodijo v poštev, kajti skoraj vsa Tomasova žlindra na Kranjskem se porabi za travnike, in na teh ni o temeljitem preobračanju zemlje veliko govoriti.

Prvi nemški veščak na tem polju, tajni svetnik profesor dr. Karol Wagner, predstojnik kmetijskega preskušališča v Darmstadtu, piše v svoji knjigi „Poraba umetnih gnojil“ naslednje: „Objavil sem že pred 14 leti nekatere naše preskušnje, iz katerih sledi, da kostna moka v primeri s superfosfati in Tomasovo žlindro nenavadno počasi učinkuje, ter sem priporočal namesto drage fosforove kisline kostne moke cenejšo Tomasovo žlindro. Moja sodba je marsikoga osupnila, in skušalo se je dokazati njeno neresničnost, kar se pa ni posrečilo. Tudi dela drugih preiskovalcev, zlasti Maerckerjeve preskušnje so potrdile počasen učinek kostne fosforove kisline in nadaljne naše tozadevne preskušnje so pokazale, da Tomasova žlindra povsodi hitreje učinkuje, kakor najboljša kostna moka. Le na gotovih travnikih je bil uspeh kostne moke hitro očit in povsod tam, koder se zahteva prav malo od fosfatov v zemlji: koder smejo biti pridelki majhni, koder rastline užijejo malo fosforove kisline, tamkaj more tudi kostna moka kriti porabo fosforove kisline“. Na drugem mestu piše dr. Wagner: „Zemlja, ki ima malo fosforove kisline v sebi, se nikdar ne dovede do največje rodovitnosti, če se ji ne doda kake druge, hitreje učinkujoče fosforove kisline kakor je ona kostne moke.“ — K tem izvajanjem pristavim: Dr. Wagner računa z dejanskimi cenami kostne moke. S skupnim dogovorom zvezane avstrijske tvornice za fosfate prodajajo danes $kg\%$ v vodi raztopne fosforove kisline po 56 h. Jeli ta cena primerna 28 h za $kg\%$ fosforove kisline v kostni moki?! Saj se kostna moka dá na cen način izpremeniti v superfosfat ter se ji tako lahko dá za 100% večja vrednost! Zakaj se to ne zgodi, ni potrebno meni preiskovati, gotovo je pa v zvezi s poprej omenjenim vsiljevanjem kostne moke. Prav zadnji čas je dobila naša družba ponudbe na kostno moko od severnih tvornic po 40 h za $kg\%$ fosforove kisline v čisti kostni moki, in sicer s pripomnjo, da je ta cena še nizka, ker izvira iz časa pred dogovorom

Dr. H. C. Müller, predstojnik kmetijsko-kemijskega preskušališča v Halle n. S. piše v Wolffovi knjigi „Nauk o gnojenju“, ki jo je on nanovo predelal, naslednje: „Glasom preskusov Maerckerja in Wagnerja učinkuje fosforova kislina na apnenih tleh prav malo; Kellner in Böttcher sta pa na neapnenih tleh in ob stupanju jeseni dosegla učinek s fosforovo kislino kostne moke, ki je približno znašal 60 do 64% učinka v vodi raztopne fosforove kisline. Za deteljo in sploh za zeleno krmo na njivah pa kostna moka navadno ni naravnost porabna“.

Dr. Richard Otto, vodja kemijskega oddelka preskušališča v Proskavi obravnava kostno moko v svoji knjigi „Temeljni obris kmetijske kemije“ takole: „Fosforova kislina izparjene kostne moke je deloma v

obliki trikalcijskega fosfata in je zato v navadnih razmerah v zemlji težko raztopna. Uživanje te fosforove kisline po rastlinah pospešuje klej, ker ta z izdelki svojo razkrojilno pomaga topiti fosforovo kislino. (Razklejena kostna moka je torej še slabša! O. p.) Velik del fosforove kisline kostne moke je raztopen v citratu, in sicer je ta raztopnost zavisna od finosti moke, ter more znašati do 80%. Vendar v citratu raztopne fosforove kisline kostne moke rastlinske korenine ne morejo užiti! Učinek izparjene kostne moke je torej prav nezdaten, kajti njena fosforova kislina je za rastline neužitna, ter je ta učinek enak nerazkrojenim rudninskim fosfatom, ki ga skoraj ni. Dušik kostne moke pač hitro učinkuje, a ga je prav malo v tem gnojilu“.

Pri večini primerjalnih poskusov kostne moke z drugimi fosfati, ki so se doslej zvršili, se je doslej izkazalo, da je učinek kostne moke navadno zaostal za učinkom superfosfata, in sicer je bila razlika precej znatna. Preskuševalcema Kellnerju in Böttcherju se je posrečilo pojasniti neugodni uspeh gnojenja s kostno moko, in sicer sta dokazala, da je uspeh gnojenja s kostno moko prav zelo zavisen od množine apna v zemlji. Pri poznejših preskusih so to okolnost upoštevali, vendar je bil uspeh še vedno slabši, kakor pri gnojenju s superfosfatom, odnosno s Tomasovo žlindro Dr. Prianišnikov v Moskvi je iskal vzrok temu v obliki dušika, ki se v zemlji nahaja. Prof. dr. H. G. Söderbaum se že nekaj let sem peča s preiskovanjem gnojilne vrednosti različnih fosfatov, med temi tudi kostne moke, ter se je tudi oziral na omenjena razkritja. On je sedaj s svojimi preskušnjami, ki jih je na razne načine menjaval, tako daleč dospel, da se mu primerno zdi svoje poglavitne uspehe objaviti. Söderbaum je našel: „Če ni bilo v zemlji veliko apna in če je bil navzoč dušik v obliki amonijevih soli, tedaj je imela fosforova kislina kostne moke zelo isti uspeh kakor gnojitev s superfosfatom.“ Poročevalec o Söderbaumovem spisu je previdno pristavil: „Samoobsebi umevno je naglašati, da ta izrek velja le za preskušnje pod dotičnimi pogoji; kakšno splošno veljavo naj ima ta izrek, je dognati šele po drugih preizkusih.“

Profesor dr. E. Wein, vodja kr. preskušališča za barje in kmetijsko-kemijskega zavoda kmetijske akademije v Weihenstephanu je v temeljitem spisu razložil vpliv obdelovanja zemlje na žetev in na učinek umetnih gnojil. Glede preskusov fosforne kisline je obdelal porabo naslednjih fosfatov: Dvojni superfosfat, superfosfat, Woltersov fosfat, Tomasovo žlindro, razklejeno kostno moko, belgijski fosfat in fosforit od reke Lahne. Glede teh preskušanj je prof. Wein dognal naslednji izrek: „Pri gnojenju s fosforovo kislino barskih travnikov bo pač v največ slučajih Tomasova žlindra najboljša. Mnenje, da je superfosfat za gnojenje teh travnikov nesposoben, ni pravilno. Zaradi hitrejšega vspaha se se superfosfat prvo in drugo leto more s pridom rabiti. Od sirovih fosfatov je po tukajšnjih izkušnjah za sedaj imeti za porabnega le kredni fosfat. Na porabo razklejene kostne moke se ni ozirati.“

Četudi se ti izreki znamenitih kmetijskih kemikov v marsičem razlikujejo, naslednje je neovrženo: „Fosforova kislina kostne moke je zelo težko raztopna; v nekaterih okoliščinah je malo ali nič, v drugih zopet bolj užitna. V pripravnih zemljah le tedaj učinkuje, če je zemlja nasičena s fosforovo kislino. Za nasičenje k fosforovo kislino pa kostna moka ni porabna. Korist gnojilne s kostno moko ne doseže koristi s superfosfatom ali s Tomasovo žlindro. Če naj se travniki gnojijo ob pripravnih razmerah naravnost s kostno moko, je še dvomljivo; če naj se, potem le na neapnenih zemljah, ter je vrednost gnojilne s kostno moko le dvetretjinska v primeri z drugimi fosforovimi kisljinami.“

Pri današnjem vednostnem stanju vprašanja o gnojenju s fosforovo kislino je strokovno naravnost smelo in lahkomišno trditi, da je učinek kostne moke v vseh okoliščinah enak učinku Tomasove žlindre ali pa ga že prekaša. Kaj takega brezpogojno trditi z ozirom na predstoječo razpravo ni mogoče, če ni v to svrhu posebnih vzrokov, ki pa s kmetijstvom niso v nikaki zvezi. Na podlagi teh izvajanj imam vso pravico odločno zavriniti očitane, da bi c. kr. kmetijska družba kranjska nestrokovno postopala in bi stem naše gospodarje oškodovala.

Kdor pozna razmere ljubljanskega kmetijsko-kemijskega preskušališča, se pač ne čudi njegovim strokovnim razkritjem, saj jih posebno dobro osvetljuje slučaj z redilnimi praški za živino. V zadnjem času ni bilo kmalu večjega sleparstva, s katerim se je neveščim kmetovalcem denar iz žepa pulil, kakor so ti redilni praški. Vsa kmetijsko-kemijska preskušališča so šla v boj proti temu sleparstvu, le ljubljansko ne; narobe, v enem slučaju je celo izdalo certifikat, da je neki tak prašek najboljši med vsemi preiskavimi. Nagibi so menda bili isti, kakor pri brezpogojnem priporočanju kostne moke.

Zaradi ljubega miru sem doslej vsa izzivanja prezrl, če pa ne bo miru, odgovorim enkrat za vselej!

Gustav Pirca.

Zmrzlo zelenjad, kako jo ohraniti?

Razna zelenjad, ki počene v jeseni v vrtu ali pa je od poletja ondi ostala, pa je bila nezavarovana proti mrazu, zmrzne mnogokrat v jeseni do hudega. Če tudi prestopi do 5° C mraza, vendar se pogosto zgodi, da je mraz hujši in tako rastlinam škoduje. Takšno zmrzlo zelenjad ne smemo prenesti takoj na gorak kraj, ker bi se ondi naglo otajala in začela gniti. Rajši jo pustimo na zračnem kraju, pa tako, da je varna pred dežjem ali snegom in vetrovi. Rastline, katere so ozeble na korenini, je najboljšje jih rahlo pokriti z lahko prstjo, na kateri način bode ozeblina najbolje odjenjala.

Kos leda, kako ga precej dolgo obdržati?

To se zgodi, ako ga velikokrat (po šestkrat) zavijemo v navadni novinarski papir, navrh ga pa obvezemo še z lanenim platnom (star žakelj itd.). Seveda se mora shraniti tudi na primerno hladnem mestu.

Ledenica — po ceni.

Da se toliko potrebni led za vroče poletje ohrani, je priprosto sredstvo — seveda v manjši množini — to-le: Izkopljimo v zemljo globoko jamo in naložimo na dno debelo plast listja. Na to položimo v zimi vrsto ledenih kosov, katere ob straneh in po vrhu dobro zapažimo z listjem. Sedaj položimo zopet vrsto ledenih kosov, katere enako okovarimo z listjem. se ponavlja, dokler ne pridemo do vrha zemlje, kjer se vse vkup pokrije na debelo z listjem, navrh pa še z igličastim vejevjem. Kadar potrebujemo led, ga vzamemo za potrebo, nakar jamo z listjem in vejevjem zopet skrbno zadelamo.

VIII. mednarodni kmetijski kongres na Dunaju 1907.

V teku zadnjih mesecev oglasilo se je pri izvršilnem odboru VIII. mednarodnega kmetijskega kongresa mnogo inozemskih udeležnikov in sicer iz Nemčije, Francoske, Italije, Nizozemske, Belgije, Španije, Bolgarije, Rusije, Švice in Švedske.

Izvršilni odbor se sedaj peča s konečno določitvijo obsežnega programa za razstavo in je stopil o tej zadevi z najuglednejšimi kmetijsko-gospodarskimi in industrijskimi podjetji v zvezo.

Članom kongresa naj se omogoči poleg posvetovanja v različnih odsekih, spoznati tudi uzorne naprave na polju kmetijstva in gozdarstva, kmetijske industrije, melioracije poskusov in pouka i. t. d. Ker se rok za pošiljanje poročil (referatov) dne 1. decem. t. l. konča, prihajajo vže sedaj dela referentov, ki

bodo šla kmalu v tisek, da se člane (udeležnike) kongresa z njimi pravočasno seznanijo. Dopisi in vprašanja o vseh zadevah kongresa so pošiljati tajniku izvršilnega odbora, gospodu profesorju Jos. Häusler, Dunaj I. Schauflegasse 6.

Poročilo

o dobro vspeli vinski razstavi v Ljubljani priobčimo v prihodnji številki.

Krmoparni aparat.

Današnji številki našega lista je priložen podrobni prospekt krmoparnih aparatov znane češke tvrdke „Prva hořovicka specialna tovarena za peči in krmoparcev Otona Hofmana v Hořovicah“.

Krmoparni aparat je brez dvojbe zelo praktično in koristno orodje za vsacega razumnega gospodarja, ker se ž njega pomočjo doseže pri živinoreji znatno večji dobiček. Dejstvo je, da vsaka žival, ki se krmi s parjeno krmo razmerno bolje raste in se hitreje izpita, kot ona, ki dobiva le surovo krmo. Vzrok temu je, da je sparjena krma veliko bolj prebavljiva, nasprotno pa se skoro $\frac{1}{5}$ surove krme ne prebavi.

Pri svinjoreji pomenja dober krmoparček veliko olajšanje gospodarstva, ker odpade kuha v velikih prašičjih loncih, ki so gospodinji v kuhinji velika nadloga.

Krmoparček se lahko postavi na poljuben prostor na dvorišču, na hodniku in po zimi najbolje v hlevu, ki se še ob enem s tem kuri. Tudi se lahko ves nagniti krompir s pomočjo krmoparčca porabi.

Veliki cenik o krmoparčcih pošlje tvrdka na zahtevo franko.

Take table preskrbi zadrugam „Zadružna zveza“.

Priporočā se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbi zvonov.
Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

Okoli 1000 hl belega vina po 13—16 kr. (26—32 vin) se proda v Lindaru — zadnja postaja Pazin (Istra)
Kupei naj se obrnejo za lindarsko društvo za štednjo in zajmove v Lindaru (Istra). 5—4

Zivo divjačino

čerebice, fazane, srne, jelene, uharice za lov, vsakovrstne ropne živali, in ptiče, kokoši,

gosi in krasne fazane

kupuje in prosi ponudb

Edvard Mayer

razpošiljatelj žive divjačine

Dunajsko Novomesto, Schneeberggasse št. 10.

Avstrija.

268 12—6

Podružnica trgovine z živalmi Lavanykut. Ogrsko.

Kranjska tovarna lanenega olja, Kranj

Zabret & Huter

priporočā

Sladko laneno olje in lanene tropine (preše)

najboljše kakovosti v vrečah po 50 kg.

Naroča se pri „Gospodarski zvezi“ ali naravnost pri tvrdki. Opomniti je, da je laneno olje mrzlo stiskano, nima v sebi nikakega albumina in je ravno raditega najboljše kakovosti. V kolikor pa je laneno olje boljše brez te sestavine, v toliki meri pridobe s to sestavino lanene tropine (preše). Analiza lanenih tropin znaša: 40—41% surovega proteina (beljakovin) z 9—10% olja po analizi št. 1901 c. kr. poljedelsko-kemičnega preizkuševališča na Dunaju.

274 x—5

Kdor počiva — rjavi!

Vedno naprej!

Novi modeli

originalnih Alfa-Caval-Separatorjev

**Nedosežne prednosti
novih modelov 1906:**

pridejo!!

Neprekosljivo in najčistejše posnemanje. —

Igrajoče lahki in mirni tek. —

Velika hitrost dela. — Mali nabavni kapital. — Sigurno delo. — Mala obraba.

Premenitev stroja v hitreje delo po premeni bobniča. —

270 12—12

**Delniška stavbinska družba »UNION«
v Ljubljani.**

Ob začetku leta sklepajo posojilnice na občnih zborih o porabi čistega dobička. — Delniška stavbinska družba „UNION“ se usoja pri tej priliki opozoriti p. n. hranilnice in posojilnice, da so še oddati delnice III. emisije, in da blagovolè vsaj en del čistega dobička uporabiti za nakupovanje delnic družbe „UNION“. — S pomočjo zadružne organizacije se je posrečilo postaviti krasno stavbo hotela „UNION“. — Delničarji postali so solastniki tega podjetja, in delnice imajo sedaj svojo vrednost. Treba je pa še oddati III. emisijo, in odda se lahko, ako naše hranilnice in posojilnice vzajemno postopajo in prevzamejo delnice. — Tako národno-gospodarsko delo mora vspevati. — Oglasila za podpise delnic sprejema podpisani načelnik.

Dr. V. Gregorič,
načelnik.

Zahtevajte povsod **izrečno** le skozi **14 let** preizkušeno postavno zavarovano

„Barthelovo klajno apno!“

Ponarejenih posnetkov ne kupujte!

Dobiva se povsod, kjer so izobešeni naši plakati, kjer niso, pišite naravnost na naslov:

Mihael Barthel in drug,

Dunaj, X/3. Siccardsburggasse 44/G.

Cene zmerne. Priznanja na razpolago zastoj! Dopisuje se slovenski! 6-6

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

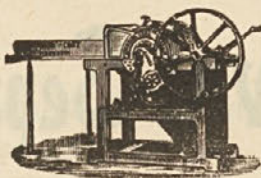
Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 27.

247 24-23

Mlatilnice

lahko tekoče z rokami za goniti.

Mlatilnice vsakovrstne
z vrtilom (gepeljnóm).

Mlatilnice z motor-

jem na bencin (najcenejša gonilna sila) kakor tudi vsi poljedelski stroji po

zelo znižanih cenah

pri

Karol Kavšeka nasled. 248 x-23

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in zaloga strojev.

Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Vsakdo naj se v svojo korist prepriča predno kupi kakí stroj!

Berite!

Gospodarsko društvo Baderna

v Istri

262 24-13

ima v svojem zadružnem skladišču

pristnega terana in izborno belo vino!

Cene zmerne!

Pošilja se pod sledečimi ugodnimi, poštenimi pogoji:

1. Vino se pošilja franko skladišče ali želez. postaja Sv. Petar u Šumi ali Poreč (Parenzo). — Tudi v lastnih sodih, ki se vrnejo franko na eno obeh postaj.
2. Od postaje gre blago na račun in riziko naročnika.
3. Reklamacije veljajo še osem dni po dostavi fakture (računa).
4. Plača se takoj ali tekom 30 dni potom Zadružne zveze v Ljubljani.
5. Vino se tudi zamenja za les — fižol — krompir — moko — otrobe — koruzo in druge gospodarske in obrtnijske izdelke.
6. Pri naročilih izpod 300 litrov se vzorcev ne pošilja.

Zadruge! Trgujemo med seboj! Pomagajmo druga drugi! Vsaka konkurenca — vsak riziko je izključen pri kupu in prodaji!

Naše načelstvo posreduje radevolje brezplačno tudi pri nakupu vina in grozdja od nje članov. Za posredovano kupčijo prevzame garancijo!

Berite!

Prva kranjska mizarska zadruga v Št. Vidu nad Ljubljano

vpisana zadruga z omejenim jamstvom

nasproti železniške postaje Vižmarje v lastni hiši

naznanja slavnemu občinstvu, da si je preuredila

mizarsko delavnico s strojnim obratom na parno silo.

Velika zaloga **spalnih, jedilnih in salonskih oprav, vseh vrst in slogov** od preprostih do najfinejših, po najnižjih cenah, brez konkurence.

Izdeljuje vsa **pohištvena in stavbna dela, oprave za hotele, sanatorije in druge javne zgradbe.**

257, 24—16

Zaloga v Šent Vidu nad Ljubljano, prodajalna v Ljubljani,
Dunajska cesta št. 18. — v hiši Kmetске posojilnice.

Ceniki na razpolago.

Provačmi in mačrti brezplačno.

Najboljše patentirane brane

nadkriljujejo vsakovrstne dosedanje lesene brane, ker so nepokvarljive ter se zobovi vsikdar lahko z novimi nadomeste. ♦ Cena za 1 komad (teža približno 25 kg) 15 K

Nadalje vse vrste dobro varjenih verig za živino, vozove itd., kakor raznovrstnih kovanih žebeljov priporoča

258, 24—16

Prva žrebljarska in železo-obrtna zadruga v Kropi in Kamnigorici

registr. zadruga z omejeno zavezo.

Ceniki na zahtevo brezplačno in franko. Kmetijske zadruge pri večjem odjemu popust.

Najboljša in najsigurnejša

Stanje vlog 30. junija 1906:
čez 12 milijonov kron

prilika
za štedenje!

Denarni promet 30. junija 1906:
čez 27 milijonov kron

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

preje: Gradišče št. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak de-
lavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure
popoldan ter jih obrestuje po

4¹/₂%

brez kaknega odbitka, tako, da sprejme
vložnik od vsacih vloženih 100 kron
čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 30. junija 1906: K 12,485.874·93 — Denarni promet v letu 1905: 54,418.440·28

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 30. junija 1906.

249, x-23

Dr. Ivan Susteršič,
predsednik.

Josip Šiška, kanonik,
podpredsednik.

Odborniki:

Fran Povše,
vodja, graščak, deželni odbornik, drž. in dež. poslanec itd.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano.

Anton Kobl,
trgovec in pos. na Bregu

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. Polju,

Ivan Kregar,
svet. trg. in obrt. zbor. v Ljubljani.

Frančišek Leskovic,
zasebnik in blag. ljud. pos.

Karol Pollak,
tovarnar in posestnik v Ljubljani.

Ivan Pollak,
tovarnar in pos. v Ljubljani.

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku.

Gospodarska zveza

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, Gradišče št. 1

(uhod: Kongresni trg št. 16)

preskrbuje za svoje člane

nakup vseh gospodarskih potrebščin, posebno pa umetnih gnojil: To-
maževe žindre, kalijeve soli, solitra, superfosfatov itd., modre
galice, žvepla, krme, koruzne moke, otrobov itd., semen, živine, strojev, orodja itd. ;

nakup vseh gospodinskih potrebščin;

prodajo vsakovrstnih kmetijskih pridelkov in izdelkov.

Zaloga klajnega apna, oddaja se od 5 kg. naprej.